



PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr



**Riječ
predsjednika**

Grijanje

Iz nekoliko osnovnih škola, u zadnja dva tjedna, u sindikat su pristigli dopisi i telefonski pozivi kojima nam se zabrinute učiteljice žale zbog rada u hladnim učionicama. U jednom od tih dopisa piše kako su problemi s grijanjem u njihovoj školi započeli još prošle godine, kako se na plinu štedi tako da se grijanje uključuje neposredno pred početak jutarnje smjene, a isključuje u 16 sati unatoč trajanju nastave do 19 sati, kako ravnateljica za ovu godinu najavljuje samo dvosatno grijanje škole jer „učitelji ionako traže uvjete kakve nemaju ni kod kuće“, kako se domar prometnuo u neumoljivog nadzornika koji kontrolira je li netko od učitelja slučajno za vrijeme odmora otvorio prozor da „prolufta“ učionicu. Spomenuti dopis završava isprikom za razumijevanje što nije potpisan jer „u našoj školi i društvu općenito vlada atmosfera straha i neizvjesnosti“. Problem rada u hladnim učionicama, saznajemo na kraju, nisu uspjeli riješiti ni smrznuti učitelji, ni zabrinuti roditelji, ni sindikat, ni članovi školskog odbora...

Na sličan problem upozoravaju nas i iz najvećeg i najbogatijeg grada u zemlji. Iz godine u godinu troškovi energenata su u porastu. Kad škole plate struju i plin, novca nedostaje za bilo što drugo. Prosvjetne vlasti odšute ovaj problem kad ga se neki od usamljenih ravnatelja odvaži izložiti odgovornima. Većina ravnatelja mudro šuti, držeći se one narodne da je šutnja zlato, pardon, mandat. Šute oni samo tamo gdje bi se problem mogao riješiti, ali zato o besparici otvoreno govore međusobno ili u svojim zbornicama. Trećoj skupini pripada ravnateljica iz našeg uvoda koja, s jedne strane, pokušava svoje učitelje uvjeriti kako se za njihovo smrzavanje i smrzavanje njihovih učenika mora imati razumijevanja, „jer je financijska situacija u zemlji teška“. Naravno, bez obzira na težinu financijske situacije, dotična ravnateljica ne propušta posjetiti ama baš ni jednu od destinacija iz zamamne ponude ravnateljskih turističkih putešestvija.

Možda će se nekima od nas koji srećom još uvijek radimo u zagrijanim učionicama, nama koji za vrijeme malog odmora čak ostavljamo iza sebe otvoren prozor kako bi se učionice makar i nakratko prozračile, problem rada u nezagrijanim učionicama učiniti nedovoljno važnim. Ako mislimo ovako, definitivno nismo u pravu. Pristati raditi u hladnoj učionici može samo netko tko je dvostruko neodgovoran, neodgovoran prema zdravlju tuđe djece koja su mu roditelji povjerali i neodgovoran prema svojoj profesiji i svome zdravlju. Nema tog *mira u kući* koji bi bio vrijedan pometanja ovog problema pod tepih. Štoviše, šutimo li o ovome, sami snosimo dio odgovornosti za posljedice koje će, prije ili kasnije, uslijediti. Naša je šutnja štetna i zbog toga, jer kad sustav zakaže, problem je rješiv samo zauzimanjem odvažnog pojedinca koji se ne plaši istupiti javno, pojedinca koji ne izbjegava o problemu progovoriti otvoreno pred odgovornima.

Iako novca u državnom proračunu manjka, iako tog novca danas manjka manje nego što će ga manjkati sutra, stanje državnih financija nije takvo da bi učitelji trebali podučavati, a učenici učiti u hladnim ili nedovoljno zagrijanim učionicama. Trebaju li nam se u školstvu dogoditi štrajkovi zbog odsutnosti grijanja, trebaju li nam se dogoditi prvi prosvjedi promrzlih učenika i njihovih učitelja? Ne trebaju i ne smiju! Ne očekuju prosvjetari od svog ministra da ide od škole do škole s termostatom i prebrojava celzijuse, ali prosvjetari očekuju da njihov ministar, upozori ravnatelje na njihovu odgovornost za primjereno zagrijavanje svih školskih prostora. Kako je sezona grijanja poodmakla, a nezagrijanih škola je sve više, svakim danom sve su brojniji učitelji i nastavnici, kao i učenici te njihovi roditelji koji doslovce, *ko ozebli sunce*, iščekuju ministrov potez. Nadamo se kako će se ministar oglasiti.

ZAKON O PLAĆAMA U JAVNOM SEKTORU / DODATAK II. TEMELJNOM KOLEKTIVNOM UGOVORU

Dva važna sastanka u jednom danu

Ni nakon sastanka predstavnika reprezentativnih sindikata u javnim i državnim službama s ministrom Mirandom Mrsićem, održanog 19. studenoga u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, nisu nerazjašnjene brojne važne pojedinosti vezane uz donošenje Zakona o plaćama u javnom sektoru. Sindikalni predstavnici nisu doznali od predstavnika Vlade od kada će se na nov način regulirati plaće radnika u javnom sektoru, hoće li i ako hoće postojeće uvećanje plaće od 4, 8 i 10 posto biti ugrađeno u sustav platnih razreda, stupnjeva i podstupnjeva, koji će koeficijenti pripasti određenim zanimanjima.

Novi platni razredi

U odnosu na ranije prijedloge u Vladi su se odlučili za vojne osobe i policijske službenike uspostaviti poseban jedanaesti platni razred s pripadajućim koeficijentima, imenovane državne i pravosuđne dužnosnike (predsjednici županijskih, općinskih i prekršajnih sudova, te županijski i općinski državni dužnosnici) smjestiti u dvanaesti platni razred te im odrediti koeficijente, ali i pripadajuća uvećanja koeficijenata. U trinaesti platni razred razvrstani su predsjednik RH s koeficijentom 9,30, predsjednici Sabora i Vlade s koeficijentom 7,86 i saborski zastupnici s koeficijentom 5,27.

Uvećanja plaće

O uvećanjima plaće za prekovremeni rad, noćni i smjenski rad, te za rad nedjeljom i blagdanom pregovarat će se sa reprezentativnim sindikatima u javnim službama. Postojeća uvećanja postaju predmetom pregovora te je moguće da se promijene kroz sadržaj Temelnog kolektivnog ugovora. Sindikati ne bi mogli o ovim pravima pregovarati kroz granske kolektivne pregovore. Samim donošenjem novog Zakona o plaćama u javnom sektoru stvorili bi se uvjeti za smanjenje plaće temeljem ovih pet osnova.

Posebni uvjeti rada

Prijedlogom se predviđa nastavak isplate uvećanja plaće za rad

Obistine li se najave ministra Linića, odnosno povuče li Vlada svoje dosadašnje prijedloge, a u slučaju da i dalje ostanu bez dogovora sve inicijative o zajedničkom nastupu sindikata javnih službi, Preporod će vrlo brzo samostalno pokrenuti aktivnosti kojima će se nastojati spriječiti outsourcing, odnosno zapošljavanje određenih skupina radnika u privatnim tvrtkama

u posebnim uvjetima. Visina ovog dodatka ne smije biti viša od 20 posto osnovne plaće, ali ukupan iznos koji se radnicima isplaćuje po ovom osnovu ne smije premašiti 10 posto ukupnih sredstava namijenjenih isplati plaće i drugih materijalnih prava. Prijedlogom je predviđeno da se o ostvarenju ovog prava pregovara sa sindikatima javnih službi, a ne sa sindikatima koji pregovaraju o granskom kolektivnom ugovoru. Na izravan upit znači li da ni ovaj dodatak više neće biti sadržajem granskog kolektivnog ugovora, predstavnici sindikata nisu dobili precizan odgovor.

Utjecaj sindikata

„Sindikati će imati izravan utjecaj na pozicioniranje pojedinih zanimanja unutar pojedinih koeficijenata“ – Mrsićev je odgovor na pitanje o involviranosti sindikalnih predstavnika sindikata u izradu Uredbe o koeficijentima. Ministar Mrsić je naglasio da će o sadržaju samog Zakona o plaćama u javnom sektoru s predstavnicima sindikata koji djeluju u javnim službama razgovarati prije prihvaćanja završne verzije na Vladi. Stav je većine sudionika sastanka, sa sindikalne strane, kako će se Zakon o plaćama u javnom sektoru dodatno smanjiti utjecaj sindikata na visinu plaće zaposlenih u javnim i državnim službama.

Razdvajanje Dodataka II. i outsourcinga

Istoga dana ministar Mrsić se sastao s predstavnicima reprezentativnih sindikata koji djeluju u javnim službama. Povod sastanku je

bilo očitovanje sindikata o najnovijoj varijanti Dodataka II. Temeljnog kolektivnog ugovoru. U odnosu na prijašnje prijedloge dodano je kako će se i božićnica i regres i jubilara nagrada i dnevnicu isplaćivati u prijašnjim iznosima nakon što bruto društveni proizvod poraste u tri uzastopna tromjesečja i nakon što proračunski deficit bude manji od 3%. Kako je ovo rješenje u skladu s ranijim prijedlogom Sindikata zaposlenih u djelatnosti socijalne skrbi, predstavnik ovog sindikata najavio je spremnost potpisivanja Dodataka II. u predloženom obliku. Predstavnici svih ostalih sindikata su najavili svoje očitovanje nakon što na tijelima svojih sindikata razmotre najnoviji prijedlog

Zbunjujuće izjave

U odnosu na sadržaj prethodnih prijedloga Dodataka II. ministar Mrsić je predložio da se u članku 7. kojim se predviđa uključivanje reprezentativnih sindikata u provedbu mjera za smanjenje proračunskog deficita ispusti dosadašnja formulacija o „sklapanju Sporazuma“ sa sindikatima. Kako je kroz dosadašnje razgovore predstavnika Vlade i predstavnika sindikata uobličeni vrlo konkretan dokument o provedbi vanjskog ugovaranja usluga (*outsourcinga*) u javnim službama, te kako je u međuvremenu ministar Linić nekim svojim izjavama osporio rješenje o kojem je ministar Mrsić razgovarao sa sindikatima, samo se od sebe nameće ozbiljno pitanje neće li se sindikati uskoro naći pred vrlo ozbiljnim problemom.

Sami, ako drugi ne žele

Zbog novonastale situacije vezane uz outsourcing, kao i zbog prilično pasivnog ponašanja u svezi s rješavanjem ovog problema većine sindikata koji djeluju u javni službama, Preporod je zatražio hitan prijem kod ministra Mirande Mrsića. Predstavnik Preporoda ministar Mrsić će primiti 21. studenoga, a novi je sastanak o Dodatku II. najavljen za 22. studenoga. Obistine li se najave ministra Linića, odnosno povuče li Vlada svoje dosadašnje prijedloge, a u slučaju da i dalje ostanu bez dogovora sve inicijative o zajedničkom nastupu sindikata javnih službi, Preporod će vrlo brzo samostalno pokrenuti aktivnosti kojima će se nastojati spriječiti outsourcing, odnosno zapošljavanje određenih skupina radnika u privatnim tvrtkama.

Milan Novačić



PRIMJEDBE NA STRATEGIJU OBRAZOVANJA, ZNANOSTI I TEHNOLOGIJE

Hoće li Strategija promijeniti odn

Prijedlog Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije predstavlja najznačajniji doprinos aktualne vlasti sagledavanju stanja u područjima od kojih će dugoročno ovisiti ne samo ukupna kvaliteta života u Hrvatskoj, nego i sveukupna opstojnost same državne zajednice. Odmah na početku važnim smatramo istaknuti primjedbu na sam naziv dokumenta. **Strategija odgoja i obrazovanje te znanosti i tehnologije** – bio bi potpuniji naslov Strategije. Kako brojne najavljene promjene i poboljšanja u odgojno-obrazovnom sustavu (kurikularna reforma, rukovođenje odgojno-obrazovnim sustavom, E-škola, samovrednovanje i vanjsko vrednovanje) predstavljaju u značajnoj mjeri ostavštinu bivših prosvjetnih vlasti, može se očekivati da će se, u razdoblju koje će prethoditi saborskom donošenju ovog dokumenta, lakše postići neophodna suglasnost svih važnijih političkih stranaka. Naime, promjene, najavljene Strategijom, neostvarive su bez općeg političkog konsenzusa o njihovom sadržaju i dinamici njihove realizacije.

Među sedam razvojnih područja, predviđenih Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije, najviše je pažnje sindikalnih povjerenika i sindikalnog članstva, (u skladu sa zaključkom s 10. sjednice Glavnog vijeća Preporoda, održane 28. rujna 2013. godine) privuklo treće razvojno područje *Podizanje društvenog ugleda i kvalitete rada učitelja* (stranica 18.). Kako je svako od razvojnih područja Strategije kasnije operacionalizirano kroz proklamirane ciljeve, što je za treće razvojno područje precizirano kao *Podizanje kvalitete rada i društvenog ugleda učitelja* (stranica 45.), dakle kroz dvojako formuliran cilj, sama se od sebe nameću dva pitanja. Prvo pitanje proizlazi iz promjene redoslijeda proklamiranih ciljeva, a drugo je pitanje: zašto je izostala

Udio novca koji se izdvaja za školstvu u BDP-u i Državnom proračunu, udio troškova za plaće zaposlenih u odnosu na ukupne troškove, odnos prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu naspram prosječnim plaćama u državi tako i u javnim službama – samo su neki parametri koji ukazuju na dugotrajno zapostavljanje odgoja i obrazovanja. Kako ni Projekcija proračuna za sljedeće tri godine ukazuju na namjeru vlasti za dodatnim smanjenjem sredstva namijenjenih odgoju i obrazovanju, od Strategije se očekivalo konkretna rješenja i pokazatelje za napuštanje dosadašnjih rješenja, jer bez povećanja izdvajanja za odgoj i obrazovanje ni jedan od spomenutih nepovoljnih parametara nije moguće preokrenuti u korist osnovnog i srednjeg školstva pa tako ni promjene društvenog položaja zaposlenih u ovim djelatnostima

operacionalizacija (nadležnost, provedba, rok i pokazatelji ostvarenja) jednog od ciljeva (podizanje društvenog ugleda učitelja)?

Privlačenje i zadržavanje najboljih pojedinaca u obrazovnom sustavu – najvažniji su zadaci koji stoje pred svakom prosvjetnom vlasti. Ova dva zadatka potrebno je razdvojiti i operacionalizirati na način kako je to učinjeno s drugim zadacima. Bez poticajnih mjera (rano prepoznavanje među darovitim srednjoškolicima budućih studenata nastavničkih fakulteta, studentske stipendije i studentske olakšice, smještaj u studentskim domovima i sl.) teško je očekivati privlačenje najboljih srednjoškolaca na studij za učiteljska i nastavnička zanimanja. Izgradnja školskih stanova za učitelje i nastavnike, povoljniji stambeni krediti za učitelje i nastavnike (stupanj povoljnosti trebalo bi povezati s mogućnošću škole da zaposli učitelje i nastavnike s odgovarajućom stručnom spremom) – samo su neke od pogodnosti kojima bi škole mogle privući i zadržati kvalitetne kadrove. Sve navedeno moralo bi, među ostalim, biti i u funkciji smanjenja nestručne nastave. Nestručna je nastava ozbiljan problem te bi u Strategiji morali biti navedeni precizni podaci o predmetnoj i teritorijalnoj raširenosti ove pojave, ali i precizni vremenski rokovi u kojima će doći prvo do smanjenja, a potom i dokidanja nestručne nastave u osnovnim i srednjim školama.

Poboljšanje kvalitete rada

Poboljšanje kvalitete sustava mentorstva u razdoblju pripravnosti, trajno profesionalno usavršavanje i licenciranje – preduvjeti su za učinkovitiji neposredni odgojno-obrazovni rad učitelja. Spomenutim preduvjetima, u Preporodu imamo određene rezerve prema trećem od navedenih preduvjeta (licenciranje), svakako bi trebalo dodati i povećanje motivacije.

Na žalost, učitelji i nastavnici su, iz niza razloga, sve manje i manje motivirani za ostvarivanje podrazumijevajućih, a kamoli izvanrednih postignuća u svome radu. Postojećim sustavom napredovanja obuhvaćen je premali broj učitelja i nastavnika, sami postupci profesionalnog promaknuća prezahtjevni su i predugo traju. Kako se radi o jedinom obliku prepoznavanja izvrsnosti u odgojno-obrazovnom radu učitelja i nastavnika, Strategijom bi trebalo predložiti i nova rješenja (razmisliti o mogućnosti napredovanje kroz više stupnjeva), koja bi pridonijela povećanju motivacije svakog učitelja i nastavnika. Raznovrsnom pomoći svim učiteljima i nastavnicima (stipendije) koji žele napredovati u struci dodatno bi trebalo motivirati najambicioznije pojedince.

Financijsko nagrađivanje izvrsnosti u osnovnom i srednjem školstvu, također, treba pridonijeti povećanju motivacije.

Mentorstvo

Značajnije smanjenje norme nastavnicima-pripravniciima i kvalitetnije vrednovanje mentorskoga rada – neka su rješenja kojima bi bilo moguće značajnije unaprijediti rad s učiteljima i nastavnicima u razdoblju pripravnosti. Učitelje i nastavnike koji pomažu pripravniciima dodatno bi trebalo educirati za obavljanje ovih poslova. Nastavnicima-pripravniciima bi trebalo omogućiti da s njima rade najbolji od najboljih učitelja i nastavnika. Ako u pojedinoj školi nema kvalitetnih rješenja za obavljanje ovih poslova, pripravnike bi trebalo usmjeravati prema mentorima iz drugih škola. „Preskupa” je svaka vrsta štednje na mentorstvu, bilo da se radi o onome koji u nastavnički posao uvodi ili o onome koga se uvodi.

Trajno profesionalno usavršavanje

Dva su vida profesionalnog usavršavanja učitelja i nastavnika: neformalni i formalni. Neformalni vid profesionalnog usavršavanja jednako je važan kao i formalni. Nabavkom stručne literature i pretplatom na stručne časopise značajno bi se moglo unaprijediti neformalno samostalno učenje kao važan vid stručnog usavršavanja. Sudjelovanje na stručnim skupovima – najčešći je oblik formalnog stručnog usavršavanja. Zbog nedostatka novca učitelje i nastavnike se sve češće dovodi u nejednak položaj u ostvarivanju

Bez poticajnih mjera – rano prepoznavanje među darovitim srednjoškolcima budućih studenata nastavničkih fakulteta, studentske stipendije i studentske olakšice, smještaj u studentskim domovima – teško je očekivati privlačenje najboljih srednjoškolaca na studij za učiteljska i nastavnička zanimanja. Izgradnja školskih stanova za učitelje i nastavnike te povoljniji stambeni krediti za učitelje i nastavnike samo su neke od pogodnosti kojima bi škole mogle privući i zadržati kvalitetne kadrove

njihove obveze pohađanja stručnih skupova. Uobičajilo se nepoštivanje postojećih normativa (jedanput godišnje na državnoj, dva puta godišnje na županijskoj razini).

Kako je pohađanje stručnih skupova već sada jedan od uvjeta za napredovanje učitelja i nastavnika u zvanje mentora i savjetnika, a kako se pretpostavlja da će o izvršavanju ove obveze ovisiti i buduće licenciranje i relenciranje (dakako, ako ga bude) državnim je proračunom potrebno ponajprije osigurati potrebna sredstva za ovu namjenu, a zatim sve učitelje i nastavnike dovesti u podjednak položaj u pogledu njihove mogućnosti pohađanja stručnih skupova. Najbolje bi bilo svakom učitelju i nastavniku svake godine osigurati identičan iznos sredstva koja bi onda pojedinac trošio prema vlastitom izboru na neformalni i formalni vid stručnog usavršavanja.

Licenciranje

Najveću zabrinutost tijekom javne rasprave o Strategiji među povjerenicima i članstvom izazvalo je poglavlje „Profesionalizacija učiteljskog zanimanja”. Odmah na početku valja istaknuti primjedbu kako nekakvim načelnim „shvaćanjem i tretiranjem” učiteljskog zanimanja kao profesije zasigurno nećemo poboljšati društveni status učitelja i nastavnika. Nedostatan društveni status učitelja i nastavnika – konkretan je problem čije rješavanje iziskuje vrlo konkretne mjere u precizno određenim vremenskim rokovima. Licenciranje, samo po sebi, neće i ne može dovesti do „visokog ugleda u društvu” učiteljske, uostalom kao ni nijedne druge, profesije. Licenciranje bi, prema autorima Strategije, uz trajan profesionalni razvoj i uz neformalno samostalno učenje, omogućilo cjeloživotni razvoj učiteljskih kompetencija. Kako u svijetu, pa i u našem najbližem okruženju, postoje različiti modeli licenciranja i relenciranja, prvo se postavlja pitanje što pod licenciranjem misle sastavljači Strategije. *Periodično provjeravanje stečenih kompetencija* (stranica 47.) – najpreciznije je pojašnjenje licenciranja izneseno u Strategiji. Sastavljači Strategije licenciranje očito vide kao svojevrsnu provjeru stečenih kompetencija. Očito je da sastavljači Strategije licenciranje vide samo „kao potvrdu da se netko trajno usavršava”. U situaciji kada postoje ozbiljni problemi s provedbom stručnog usavršavanja, na što su ove primjedbe već ukazale, moguće je da se prosvjetne vlasti odluče za model pisano/usmene provjere.



Os društva prema obrazovanju?

Plaćanje ispita, broj mogućih ponavljanja ispita, posljedice neuspjeha na ispitu na radno-pravni status učitelja – samo su neki od problema koji su uočeni u zemljama koje su uvele licenciranje. Važno je imati na umu i činjenicu da se u nekim zemljama, zbog brojnih problema, ali i zbog troškova izdavanja i obnove licenci, učiteljima i nastavnicima zatečenima u sustavu (s određenim datumom) priznavale licence, dok se obveza licenciranja odnosila samo na novozaposlene, odnosno relicenciranje se odnosilo samo na one učitelje i nastavnike u čijem su radu, nakon provedenog stručno-pedagoškog nadzora, uočene ozbiljnije nepravilnosti.

Unatoč činjenici da je obveza licenciranja pojedinih skupina

radnika u školstvu propisana još 2008. godine, unatoč činjenici da se prethodnih godina odmaklo s poslom izrade odgovarajućeg Pravilnika, u Sindikatu Preporod smo mišljenja da su sastavljači Strategije odredili prekratak vremenski period (školska godina 2014./2015.) za zahtjevan posao prihvaćanja modela, donošenje Pravilnika i uspostavu mehanizama za provedbu licenciranja. Uz sve druge uočene probleme u Sindikatu Preporod smo mišljenja da su ozbiljni problemi sa stručnim usavršavanjem i nedostatkom novca – dva najvažnija razloga zašto, dok se ne stvore neophodni uvjeti, nema potrebe za uvođenjem izdavanja i obnavljanja dopusnica u osnov-

noškolskom i srednjoškolskom sustavu. Krajnje neodgovornim u Preporodu smatramo da se, zbog nedostatka novca, odlučimo za neki od vidova „birokratskog licenciranja“. Tada ćemo, ma koliko malo novca utrošili na ovu namjenu, licenciranje učitelja i nastavnika preskupo platiti.

Na kraju, brojne upite među sindikalnim članstvom izazvao je povezivanje licenciranja i profesionalnih udruženja. Mnogi su u „profesionalnim udruženjima“ prepoznali osnivanje nekih budućih učiteljskih komora jer se iz opisa poslova tih „profesionalnih udruženja“ (izrada etičkih kodeksa, definiranje profesionalnih vrijednosti, reguliranje kriterija za ulazak u profesiju, predviđanje nagrađivanja izvrsnosti i predviđanje sankcija za neprofesionalno ponašanja) dadu iščitati aktivnosti postojećih strukovnih komora. Iako se „komore“ izriječno nigdje ne spominju, zbog posljedica koje komorsko udruživanje može imati na udruživanje radnika u sindikat, u Strategiji je potrebno jasnije definirati utjecaj profesionalnih udruženja na izdavanje i obnavljanje licenci.

rao ponuditi odgovore na brojna pitanja vezana uz trajnu podcijenjenost učiteljskog i nastavničkog rada.

Udio financijskih sredstava koja se izdvajaju za školstvo u BDP-u i Državnom proračunu, udio troškova za plaće zaposlenih u odnosu na ukupne troškove, odnos prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu naspram prosječnim plaćama kako u državi tako i u pojedinim javnim službama – samo su neki od parametara koji ukazuju na činjenicu dugotrajnog zapostavljanja odgoja i obrazovanja. Kako pojedini važni dokumenti, npr. Projekcija proračuna za 2014., 2015. i 2016. godinu, ukazuju na namjeru vlasti za dodatnim smanjenjem financijskih sredstava namijenjenih odgoju i obrazovanju, od Strategije se očekivalo konkretna rješenja i pokazatelje za napuštanje dosadašnjih rješenja. Bez povećanja izdvajanja za odgoj i obrazovanje ni jedan od spomenutih nepovoljnih parametara, nije moguće preokrenuti u korist osnovnog i srednjeg školstva tako ni promjene društvenog položaja zaposlenih u ovim djelatnostima.

Uz pretpostavku gospodarskog rasta i povećanje državnog proračuna, ulaganje u školstvo trebalo bi ozbiljno povećavati barem u 8 godina ili u dva redovita izborna mandata. Europski prosjek od 5,4 posto izdvajanja za školstvo iz BDP-a trebalo bi dosegnuti najkasnije do 2020. godine. Odnos plaće učitelja početnika i učitelja s maksimalnim brojem godina straža bi umjesto sadašnjih 1 : 1,4 trebalo povećavati na 1 : 2, u roku od najviše dvije godine trebalo bi anulirati zaostajanje prosječnih plaća u osnovnom školstvu od petstotinjak kuna i srednjem školstvu od dvjestotinjak kuna za prosječnom plaćom u državi, zbog

iznimno visokog postotka zaposlenih s visokom stručnom spremom, kao i zbog odgovornosti učiteljsko-nastavničkog posla, prosječne plaće u osnovnom i srednjem školstvu trebale bi, na kraju četverogodišnjeg razdoblja, između 10 i 20 posto premašivati prosječne plaće u drugim javnim službama.

Kako se u Hrvatskoj upravo očekuje donošenje novog Zakona o plaćama u javnom sektoru nedopustivo je da se u jednom strateškom dokumentu propustilo iznijeti očekivanja u pogledu rješenja koja jedino mogu kvalitetno i trajno podići društveni ugled učitelja i nastavnika. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije u suštini predstavlja, uz nužne nadopune, dokument kojim pedagoška struka argumentirano iznosi svoja stajališta ali i očekivanja od politike, kako aktualne tako i svake buduće. Financiranje školstva previše je važno pitanje da bi uopće imao smisla bilo kakav dokument koji ovo pitanje ne sagledava dovoljno sveobuhvatno i ozbiljno.

Nakon završetaka javne rasprave o Strategiji, a prije prihvaćanja ovog dokumenta u Hrvatskom saboru, Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod očekuje da će Strategija, pored svih pitanja na koja je ovaj dokument ponudio vrijedne i važne odgovore, nadopuniti i sadržajima na koje ukazuju ove Primjedbe. Osobito važnim, na samome kraju ovih Primjedbi, želimo još jednom istaknuti kako u Sindikatu Preporod očekujemo da će završna verzija Strategije ponuditi i odgovor i na dva važna pitanja: odgovor na pitanje o dinamici povećanja izdvajanja za odgoj i obrazovanje, te znanost i tehnologiju kao i odgovor na prevažno pitanje opsega i dinamike rasta učiteljskih i nastavničkih plaća.

Očekujemo da će završna verzija Strategije ponuditi i odgovor na dva važna pitanja – na pitanje o dinamici povećanja izdvajanja za odgoj i obrazovanje, znanost i tehnologiju kao i odgovor na prevažno pitanje opsega i dinamike rasta učiteljskih i nastavničkih plaća



Podizanje društvenog ugleda

Najveća očekivanja članstva i povjerenika Preporoda bila su usmjerena prema najavi iz naslova trećeg od sedam proklamiranih ciljeva Strategije – podizanje društvenog ugleda učitelja. Na žalost, Strategija ne nudi konkretne odgovore na pitanja vezana uz podizanje društvenog ugleda učitelja i nastavnika. Kako društveni položaj svakog radnika, pa tako i učitelja, primarno ovisi o visini plaće koju mu poslodavac isplaćuje, te kako se država, kada su zaposleni u školama u pitanju, pojavljuje i kao neizravni poslodavac, svaki bi strateški dokument mo-

Produženi boravak: rotacija i broj učenika

„Rotacija“ učitelja razredne nastave

U cilju podizanja kvalitete rada i društvenog ugleda svih učitelja, osiguravanju koherentnosti i sinergijskog učinka u nastavi te profesionalizaciji učiteljskog posla, važno je svim učiteljima osigurati istog poslodavca i podjednake uvjete za rad. Potrebno je preispitati pristup zapošljavanja učitelja razredne nastave te sadašnji pristup zamijeniti prijašnjim modelom tzv. „rotacijom učitelja“ razredne nastave. Važeće rješenje u pogledu zapošljavanja nema odgovarajućeg pravnog uporišta. Rješenje koje se primjenjivalo prije petnaestak godina u školama, takozvana „rotacija učitelja“ omogućavalo je svim učiteljima da rade u razrednoj nastavi, a nakon dvije do tri godine (ovisno o trajanju produženog boravka u školi) prijeđe na rad u produženi

U okviru primjedbi na poglavlje Strategije koje govori o podizanju kvalitete i društvenog ugleda učitelja važnim smatramo istaknuti problem, ali i ponuditi rješenja vezano uz rad učitelja u produženom boravku

boravak i obrnuto. Ovo je rješenje mladim učiteljima osiguravalo stjecanje nekih posebnih kompetencija potrebnih za rad u produženom boravku temeljem iskustva (što svakako nije dovoljno, ali je mnogo više nego što omogućava sadašnje rješenje). Učitelji su bili jednako tretirani te su i radili u istim uvjetima.

Današnji model, uz dva poslodavca, ne omogućava učitelju koji se zaposlio na rad u produženom boravku, da ikada više prijeđe u razrednu nastavu (iste visoke škole, iste diplome, iste startne pozicije), dakle – da radi posao za

koji se školovao, osim ukoliko se ne javi na natječaj u neku drugu školu koja traži učitelja u razrednoj nastavi. Isto je i s učiteljima u razrednoj nastavi koji ne mogu prijeći u produženi boravak. Nezadovoljne i nedovoljno motivirane učitelje se sve češće od strane ravnatelja i kolega šikanira i diskriminira do te mjere da ih se čak više ne poziva na sjednice razrednih i učiteljskih vijeća.

Broj učenika

Važno pitanje broja učenika u produženom boravku moralo bi se regulirati ili izmjenama i dopu-

nama Pravilnika o broju učenika u redovnom i kombiniranom razrednom odjelu i odgojno obrazovnoj skupini ili donošenjem posebnog propisa za rad u produženom boravku. Pedagoškim standardom određeno je da se produženi boravak „organizira s najmanje 14 učenika, a u pravilu s 20 učenika“ te da će se „produženi boravak urediti posebnim propisom“. Kako do danas nije donesen nikakav poseban propis, u školama se prešutno dopušta povećanje broja učenika do razine razrednog odjela uz razne nedopustive i štetne kombinacije. Nije rijetkost da imamo škole koje imaju odjele s dvostruko manjim brojem učenika od skupine produženog boravka (zbog podjele većeg broja učenika iz razrednih odjela u manji broj skupina produženog boravka.

Ovo u praksi znači umnažanje kako domaćih zadaća tako i bro-

ja učenika s teškoćama). Vezano uz broj učenika u produženom boravku iznosimo još dva konkretna prijedloga. Zbog specifičnih oblika rada koji traže razvoj i stjecanje posebnih vještina i kompetencija (pedagoške radionice, likovne, glazbene...) broj učenika u razrednoj skupini produženog boravka ne bi smio prelaziti broj od 20 učenika (prvi prijedlog). Budući da se u produženom boravku mora napisati domaća zadaća i učiti gradivo obrađeno na jutarnjoj nastavi, a djeca gradivo svladavaju različitim tempom i uz različite vrste poticaja, taj rad zahtijeva individualiziran pristup svakom djetetu. Polazeći od optimalnog broja od 20 učenika po skupini za produženi boravak, za svako dijete s teškoćama trebalo bi se primijeniti pravilo umanjivanja za 2 učenika (drugi prijedlog).

Gordana Kovač

27. rujna Osnovana podružnica Sindikata Preporod u splitskoj Ekonomsko-birotehničkoj školi. Za sindikalnog povjerenika je izabran kolega Špiro Osibov, a za zamjenicu povjerenica kolegica Tatjana Grujić. Nakon osnivanja podružnice u Ekonomsko-birotehničkoj školi Preporod na području Splitsko-dalmatinske županije djeluje u 50 školskih ustanova.

17. listopada U Splitu održan sastanak Međužupanijskog vijeća Preporoda za južnu Hrvatsku. Pod vodstvom Sebastijana Troskota, a uz sudjelovanje predsjednika Sindikata, povjerenice i povjerenike se upoznao sa sadržajem 10. sjednice Glavnog vijeća. Poseban je interes iskazan za Dodatak II. Temeljnom kolektivnom ugovoru, Sporazum sindikata javnih službi i Vlade (*outsourcing*) te za primjedbe koje će Preporod uputiti na Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije.

18. listopada Održana tiskovna konferencija „*Outsourcing*: odgoda ili odustajanje?” na kojoj je javnost upoznata s ozbiljnošću najave Vlade, izostankom relevantnih analiza o učincima *outsourcinga* na smanjenje proračunskog deficita i stavom sindikata javnih službi o namjeri Vlade da provede vanjsko ugovaranje pojedinih poslova u javnim službama.

23. listopada Sindikatima javnih službi u Ministarstvu rada i mirovinskog sustava predstavljen Prijedlog Zakona o plaćama u javnim službama. U odnosu na prethodno predloženi Prijedlog u ovom Prijedlogu obrazlažu se poslovi nižih, viših i vodećih platnih razreda. Još uvijek iz Prijedloga nije jasno kako će biti razvrstani pojedini poslovi u školstvu. Prijedlogom je predviđeno

da sindikati kolektivnim ugovorima ugovore dodatke na plaću za prekovremeni rad, noćni i smjenski rad, te rad nedjeljom i blagdanima. Limitiraju se na 20 posto osnovne plaće sredstva isplaćena za posebne uvjete rada, odnosno na 10 posto ukupne mase sredstava za plaće.

24. listopada održan sastanak predstavnika sindikata Javnog sektora Nezavisnih hrvatskih sindikata. Jedina je točka dnevnog reda bila *Outsourcing* u državnim i javnim službama. Na sastanku se raspravljalo o provedbi *outsourcinga* u pojedinim javnim službama unutar kojih djeluju sindikati udruženi u Nezavisne hrvatske sindikate.

25. listopada U Dubrovniku održano Županijsko vijeće Preporoda za Dubrovačko-neretvansku županiju. Povjerenice i povjerenike, ali i pojedinačne članove Preporoda u pojedinim školama, predsjednik Sindikata je upoznao sa svim sindikalnim aktualnostima. Razumljivo najviše je pažnje privukla namjera Vlade Republike Hrvatske da radnicima na nekim od poslova u javnim službama promijeni radno-pravni status. * Održana i tiskovna konferencija „Osnovne i srednje škole: zabrinutost i strah od licenciranja ravnatelja i nastavnika te otpuštanja nenastavnog osoblja”. S tiskovne konferencije predstavljeni su stavovi Preporoda o najavljenom licenciranju koji će biti upućeni, u okviru javne rasprave, na Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije.

29. listopada Vlada sindikatima javnih službi predložila izmijenjeni Prijedlog Dodatka II. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javni službama. Najvažnija izmjena, u odnosu na prethodne varijante Dodatka II, odredba je prema kojoj će u slučaju pozitivnog rasta bruto društvenog proizvoda u

tri uzastopna tromjesečja i deficita Proračuna Republike Hrvatske manjeg od 3 posto pokrenuti pregovori sa sindikatima o prestanku važenja Dodataka II., odnosno sklapanju novog Dodatka.

6. studenoga U karlovačkoj Osnovnoj školi Dragoje Jarnević održan sastanak povjerenica i povjerenika iz Karlovačke županije, s predsjednikom Sindikata. Povjerenice i povjerenici poseban su interes iskazali za sadržaje sastanaka na kojima su sindikati javnih službi razgovarali s predstavnicima Vlade o budućem radno-pravnom statusu dijela zaposlenih u javnom sektoru i napose u osnovnim i srednjim školama.

7. studenoga Predsjednik Sindikata sudjelovao na sastanku sindikalnih povjerenica i povjerenika Sindikata zaposlenika u djelatnosti socijalne skrbi. Na sastanku, koji je sazvao i vodio Krešimir Rožman, pravnik Sindikata, govorilo se o odgovoru Sindikata socijalne skrbi, ali i ostalih sindikata koji djeluju u javnim službama, na najavljenju provedbu *outsourcinga* u javnim službama.

8. studenoga Na poziv županijskog voditelja Aktiva Hrabroslava Filakovića, predsjednik Sindikata govorio na Aktivu tajnika i računovođa Karlovačke županije. Sudionicima sastanka predloženi su sadržaji sa svih dosad održanih sastanaka predstavnika Vlade i predstavnika sindikata javni službi vezano uz Dodatak II. Temeljnom kolektivnom ugovoru, i Sporazum o *outsourcingu* između Vlade i sindikata javnih službi.

15. studenoga Preporod uputio Primjedbe na Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije. Preporodove Primjedbe se odnose na dio Strategije naslovljen kao Podizanje kvalitete rada

i društvenog ugleda učitelja. U svojim se Primjedbama Preporod posebno detaljno osvrnuo na predviđeno licenciranje učitelja i nastavnika te ravnatelja osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova. Stav je Preporoda da „dok se ne stvore neophodni uvjeti nema potrebe za uvođenjem i izdavanjem dopusnica u osnovnoškolskom i srednjoškolskom sustavu”.



19. studenoga U Ministarstvu rada i mirovinskog sustava održan sastanak predstavnika sindikata koji djeluju u javnim i državnim službama s ministrom Mirandom Mrsićem. Razgovaralo se o Prijedlogu Zakona o plaćama u javnom sektoru. I nakon sastanka izostali su odgovori na brojna pitanja i nisu razjašnjene brojne nedoumice. Na kraju sastanka ministar Mrsić je najavio kako Vlada namjerava sindikalne predstavnike uključiti u izradu Uredbe o koeficijentima, odnosno kako će se o sadržaju Zakona o plaćama sa sindikatima razgovarati uoči sjednice Vlade na kojoj će biti prihvaćen konačan prijedlog Zakona o plaćama.

* Isti dan ministar Mrsić je s predstavnicima sindikata razgovarao i o Dodatku II. Temeljnom kolektivnom ugovoru. Određivanje dvaju uvjeta (rast bruto društvenog proizvoda u tri uzastopna tromjesečja i smanjenje proračunskog deficita ispod 3 posto) za povrat četiriju materijalnih prava te ispuštanje odredbe iz Dodataka II. prema kojoj bi se Sporazumom riješilo pitanje vanjskog ugovaranja usluga u javnim službama (*outsourcinga*) – nova su rješenja koja Vlada predlaže sindikatima javnih službi. Očitovanje sindikata se očekuje na idućem sastanku.

POZIV NA SURADNJU

Zahvaljujući vašim tekstovima, fotografijama i karikaturama neka naše glasilo bude još kvalitetnije i raznovrsnije.

Vaše priloge šaljite na:
ured@sindikat-preporod.hr

POSTANI
PROMOTOR
PREPORODA

TEL. 01 48 14 891

Glasilo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod
Petrijnska 59a
10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod
Uredništvo:
Gordana Kovač-Bluha
Sebastijan Troskot
Sonja Mudrić
Urednik: Željko Stipić

Glasilo je besplatno; prijavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01, ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.

Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine klasa: 612-10/95-01-1267, ur-broj: 532-03-1/7-95-01.

Priprema i tisak: Denona d.o.o.
Glasilo je oslobođeno poreza

školske novine

Željko Stipić predsjednik Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod

Hoće li jednom učitelji zamijeniti pomoćno osoblje!?

Kada je Vlada među mjere za smanjenje proračunskog deficita uvrstila i „vanjsko ugovaranje usluga” u zdravstvu, obrazovanju i ostalim javnim službama možda njezine namjere i nisu bile tako loše. Sa svim što bi, pa makar i neznatno, moglo pridonijeti smanjenju rashodovne proračunske strane – razmišljalo se valjda među vladinim dužnosnicima, osobito kada se radi o rješenjima koja negdje drugdje funkcioniraju i koja Hrvatskoj već dugo predlažu iz međunarodnih financijskih institucija – vrijedi pokušati. Ne sporeći možda i dobre namjere predlagača same mjere, a uostalom jedna drevna kineska poslovnica kaže „da je put do pakla popločan dobrim namjerama”, bilo bi jako važno, prije nego se s bilo čime konkretnim krene, suočiti argumente dviju strana, argumente onih koji mjeru zagovaraju i onih koji ju osporavaju.

Izdvajanje neke djelatnosti (engl. *spin-off/spin-out*) poduzetnika koja ne čini njegovu osnovnu djelatnost (engl. *core business*) i osnivanje novog poduzetnika kojemu će upravo izdvojena djelatnost biti osnovna – mjera je poslovne politike osmišljena najprije zbog smanjenja troškova, ali i stvaranja poslovnog okruženja u kome će se svako baviti onim što najbolje zna, a samim time

doći će do unapređenja kvalitete. Unajmljivanje vanjskih suradnika za obavljanje pojedine djelatnosti izvan osnovne djelatnosti (engl. *outsourcing*), primijenjena na primjer u pojedinim javnim službama, značila bi izdavanje recimo školskih spremištava, kuharica ili računovođa u posebnu tvrtku koja bi onda s državom ugovarala pružanje svojih usluga pojedinoj školi ili školama.

Sada kada smo razjasnili o čemu se zapravo radi hajdemo se pozabaviti onim važnijim – pokušati odgovoriti na pitanje postići li se ovom mjerom onaj učinak zbog kojeg je ona i osmišljena. Iako se radi o mjeri koja bi trebala pridonijeti proračunskoj uštedi, zanimljivo je da predstavnici Vlade redovito, na sastancima sa sindikalnim predstavnicima, ističu nešto posve drugo – poboljšanje kvalitete određenih usluga. Da se radi o najobličnijem spinu najbolje govori činjenica da od onih istih koji govore o poboljšanju ne možete dobiti nikakav odgovor o sadašnjoj kvaliteti čišćenja školskih ustanova ili pripremanja učenjskih obroka. Smanjenje plaća i materijalnih prava radnika te smanjenje broja radnika koji rade na određenim poslovima jedini su pravi učinci koje se *outsourcingom* želi ostvariti. Pad kvalitete, umjesto porasta o kojem se govori najočitiiji je učinak *outsourcinga*.

Broj izvršitelja na, primjerice, poslovima čišćenja u školama ovisi isključivo o postojećoj kvadraturi propisanoj pedagoškim standardima. Osamsto četvornih metara po jednom radnom mjestu u Hrvatskoj upola je manje od kvadrature propisane u nekim zapadnoeuropskim zemljama, ali

slaba nam je korist od nekakvog uspoređivanja neusporedivog. Naime, u tim zemljama nema dvosmjenskog i trosmjenskog rada škola, a treba li nekoga uvjeravati kako se ovaj uvjet izravno odražava na rad čistačica? U našim školama, za razliku od većine njihovih europskih kolegica, čistačice vode brigu i o održavanju čistoće i o školskom okolišu. Naše čistačice rade i čitav niz poslova koji negdje drugdje radi netko drugi. Na kraju krajeva, ma koliko se to nekima neće sviđati, reći ću i to da su naše spremačice dijelom, i to važnim nacionalnim, odgojno-obrazovne tradicije.

Oni koji nam danas govore, bez ikakvih analiza i izračuna, da nam škole nisu čiste onoliko koliko bi trebale biti, oni isti koji nam bez ikakvih pokazatelja govore da imamo previše čistačica, sutra ili prikosutra će nas, ako im damo priliku, uvjeravati da nema ništa loše u tome da učitelj ili nastavnik sam iza sebe očisti učionicu u kojoj je radio. Baš zbog ovog posljednjeg bilo bi dobro da i učitelji i nastavnici što prije prepoznaju da se ovdje ne radi o tuđem problemu. Dobro je što su predstavnici svih sindikata, kao prvo, odbili u cijelosti ideju o *outsourcingu* u javnim službama; kao drugo, što sindikati jedinstveno traže izradu cjelovitih analiza o učincima *outsourcinga* u pojedinim javnim službama; i kao treće, stav Vlade o najprije trogodišnjem, a sada dvogodišnjem prijelaznom razdoblju ipak upućuje na zaključak da su i predstavnici vlasti počeli razmišljati i o financijskim učincima *outsourcinga* u pojedinim javnim službama, ali i štetnim dugoročnim posljedicama provedbe ove mjere.

SLOBODNA DALMACIJA
NOVI LIST
Večernji list
Jutarnji list
24 SATA

prenosimo iz tiska